

Határozatok Tára

A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (első tanács)

2015. szeptember 30.*

„Intézményi jog — Európai polgári kezdeményezés — Gazdaság- és monetáris politika — Az államadósság vissza nem fizetése — A »szükségállapot« elvének szabályozása — A nyilvántartásba vétel megtagadása — A Bizottság hatásköre — Indokolási kötelezettség”

A T-450/12. sz. ügyben,

Alexios Anagnostakis (lakóhelye: Athén [Görögország], képviseli: A. Anagnostakis ügyvéd)

felperesnek

az **Európai Bizottság** (képviselek: H. Krämer és M. Konstantinidis, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

a Bizottsághoz 2012. július 13-án benyújtott „Egymillió aláírás a szolidáris Európáért” európai polgári kezdeményezés nyilvántartásba vétele iránti kérelmet elutasító, 2012. szeptember 6-i C (2012) 6289 final bizottsági határozat megsemmisítése iránt benyújtott kérelme tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (első tanács),

tagjai: H. Kanninen elnök, I. Pelikánová és E. Buttigieg (előadó) bírák,

hivatalvezető: S. Spyropoulos tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. május 5-i tárgyalásra,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: görög.

Ítéletet

Jogi háttér

- 1 Az EUMSZ 24. cikk első bekezdése alapján elfogadott, a polgári kezdeményezésről szóló, 2011. február 16-i 211/2011/EU rendelet (HL L 65., 1. o.) 2. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„E rendelet alkalmazásában:

1. »polgári kezdeményezés«: az e rendeletnek megfelelően a Bizottsághoz benyújtott kezdeményezés, amelyben felkéri a Bizottságot, hogy hatáskörén belül terjesszen elő megfelelő javaslatot azokban az ügyekben, amelyekben a polgárok megítélése szerint a Szerződések végrehajtása céljából uniós jogi aktusra van szükség, és amelyet a tagállamok legalább egynegyedéből származó, egymillió jogosult aláíró támogat;

[...]”

- 2 A 211/2011 rendelet 4. cikkének (2) és (3) bekezdése értelmében:

„(2) A Bizottság a II. mellékletben foglalt információk kézhezvételétől számított két hónapon belül a javasolt polgári kezdeményezést egyedi nyilvántartási szám alatt nyilvántartásba veszi, és erről visszaigazolást küld a szervezőknek az alábbi feltételek teljesülése esetén:

[...]

- b) a javasolt polgári kezdeményezés nem esik nyilvánvalóan a Bizottság azon hatáskörén kívül, hogy a Szerződések végrehajtásához uniós jogi aktusra irányuló javaslatot nyújtson be;

[...]

(3) A Bizottság visszautasítja a nyilvántartásba vételt, ha a (2) bekezdésben meghatározott feltételek nem teljesülnek.

A javasolt polgári kezdeményezés nyilvántartásba vételének elutasítása esetén a Bizottság tájékoztatja a szervezőket az elutasítás okairól, valamint a rendelkezésükre álló valamennyi lehetséges peres és peren kívüli jogorvoslatról.”

A jogvita előzményei

- 3 Alexios Anagnostakis felperestől származik az „Egymillió aláírás a szolidáris Európáért” című európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat, amelyet 2012. július 13-án adott át az Európai Bizottságnak, és amely arra irányul, hogy uniós jogszabályok keretében szabályozzák a „szükségállapot elvét, amely szerint, ha valamely állam pénzügyi és politikai fennállása veszélybe kerül valamely szégyenletes adósság visszafizetése miatt, ezen adósság megfizetésének megtagadása szükséges és igazolt”. Az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat az elfogadása jogalapjaként a „gazdaság- és monetáris politikára ([EUMSZ] 119–EUMSZ 144. cikk)” utal.
- 4 2012. szeptember 6-i határozatával (a továbbiakban: megtámadott határozat) a Bizottság megtagadta az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat nyilvántartásba vételét, abból az okból, hogy az nyilvánvalóan nem tartozott azon hatáskörébe, amely alapján a Szerződések végrehajtásához uniós jogi aktus elfogadására irányuló javaslatot terjeszthet elő.

Az eljárás és a felek kérelmei

- 5 A Törvényszék Hivatalához 2012. október 11-én benyújtott keresetlevelével a felperes előterjesztette a jelen keresetet.
- 6 A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:
 - semmisítse meg a megtámadott határozatot;
 - a Bizottságot kötelezze a polgári kezdeményezés nyilvántartásba vételére;
 - rendeljen el bármely egyéb, jogilag szükséges intézkedést.
- 7 Anélkül, hogy a költségek viseléséről formális kérelmet terjesztett volna elő, a felperes válaszában azt kéri, hogy a kereset elutasítása esetén a felek maguk viseljék saját költségeiket, figyelembe véve az anyagi helyzetüket.
- 8 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:
 - utasítsa el a keresetet mint megalapozatlant;
 - kötelezze a felperest a költségek viselésére.
- 9 A Törvényszék 1991. május 2-i eljárási szabályzatának 64. cikkében előírt pervezető intézkedések keretében a feleket felhívták arra, hogy írásban válaszoljanak egy kérdésre, és hogy nyújtsák be az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat másolatát. A felperes és a Bizottság a megszabott határidőn belül válaszolt.

A jogkérdésről

- 10 Keresete alátámasztása érdekében a felperes azt állítja, hogy a Bizottság tévesen alkalmazta a jogot, amikor megtagadta az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat nyilvántartásba vételét a 211/2011 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján, amely rendelkezés az ilyen javaslat nyilvántartásba vételét ahhoz a feltételhez köti, hogy az nem esik nyilvánvalóan ezen intézmény azon hatáskörén kívül, hogy a Szerződések végrehajtásához uniós jogi aktusra irányuló javaslatot nyújtson be. A felperes e tekintetben az EUMSZ 122. cikk (1) bekezdésének, az EUMSZ 122. cikk (2) bekezdésének, az EUMSZ 136. cikk (1) bekezdése b) pontjának és a nemzetközi jog szabályainak a megsértésére hivatkozik. A felperes szerint e különböző jogszabályok felhatalmazzák a Bizottságot arra, hogy olyan uniós jogi aktusra irányuló javaslatot terjesszen elő, amely lehetővé teszi az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat által kitűzött cél elérését.

A második és a harmadik kereseti kérelem elfogadhatóságáról

- 11 Második kereseti kérelmével a felperes azt kéri a Törvényszéktől, hogy kötelezze a Bizottságot az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat nyilvántartásba vételére, harmadik kereseti kérelmével pedig azt, hogy rendeljen el bármely egyéb, jogilag szükséges intézkedést.
- 12 Márpedig az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a Törvényszéknek az EUMSZ 263. cikke alapultó jogszerűségi felülvizsgálat keretében nincs hatásköre arra, hogy meghagyást intézzon az intézményekhez, vagy ez utóbbiak helyébe lépjen. A jogszerűségi felülvizsgálat ilyen korlátozása a Törvényszék hatáskörébe tartozó valamennyi peres eljárásra alkalmazandó (lásd ebben az értelemben: 2001. július 12-i Mattila kontra Tanács és Bizottság ítélet, T-204/99, EBHT, EU:T:2001:190, 26. pont,

fellebbezés nyomán helybenhagyta: 2004. január 22-i Mattila kontra Tanács és Bizottság ítélet, C-353/01 P, EBHT, EU:C:2004:42, 15. pont; 2008. október 8-i Agrar-Invest-Tatschl kontra Bizottság ítélet, T-51/07, EBHT, EU:T:2008:420, 27. és 28. pont), így tehát az európai polgári kezdeményezés területén is.

- 13 Következésképpen nem fogadható el a felperes arra irányuló kérelme, hogy a Törvényszék kötelezze a Bizottságot az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat nyilvántartásba vételére, illetve egyéb intézkedések elrendelésére.

Az ügy érdeméről

Előzetes észrevételek

- 14 Az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat tárgya a szükségállapot elvének uniós jogszabályok keretében való szabályozása, amely igazolná azt, hogy valamely tagállam megtagadja az államadóssága visszafizetését, ha az pénzügyi és politikai fennállását veszélyezteti.
- 15 Az EUSZ 5. cikk (2) bekezdéséből és az EUSZ 13. cikk (2) bekezdéséből következően a hatáskör-átruházás elvének megfelelően az Unió kizárólag a tagállamok által a Szerződésekben ráruházott hatáskörök határain belül jár el a Szerződésekben foglalt célkitűzések megvalósítása érdekében, és az egyes intézmények a Szerződésekben rájuk ruházott hatáskörök határain belül, az ott meghatározott eljárások, feltételek és célok szerint járnak el.
- 16 Az EUSZ 11. cikk (4) bekezdése úgy szól, hogy az uniós polgárok bizonyos körülmények között kezdeményezhetik, hogy a Bizottság – hatáskörén belül – terjesszen elő megfelelő javaslatot azokban az ügyekben, amelyekben megítélésük szerint a Szerződések végrehajtásához uniós jogi aktus elfogadására van szükség.
- 17 A 211/2011 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében a Bizottság megtagadja a polgári kezdeményezés nyilvántartásba vételét, ha az „nyilvánvalóan a Bizottság azon hatáskörén kívül [esik], hogy a Szerződések végrehajtásához uniós jogi aktusra irányuló javaslatot nyújtson be”.
- 18 A megtámadott határozat szerint az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat nyilvánvalóan a Bizottság említett hatáskörén kívül esik. Következésképpen a 211/2011 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének b) pontja és (3) bekezdése alapján a Bizottság megtagadta az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat nyilvántartásba vételét.
- 19 A jelen kereset kapcsán a Törvényszéknek meg kell vizsgálnia, hogy helytálló-e – amint azt a felperes állítja –, hogy a Bizottság a 211/2011 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján nem tagadhatta meg érvényesen az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat nyilvántartásba vételét.
- 20 Egyébiránt, tekintettel a megtámadott határozat tömör indoklására, a Törvényszék úgy döntött, hogy először azt vizsgálja meg, hogy e határozat megfelel-e az indokolási kötelezettségnek.

A megtámadott határozat indoklásáról

- 21 Emlékeztetni kell arra, hogy az indokolás hiánya vagy elégtelensége az EUMSZ 263. cikk értelmében vett lényeges eljárási szabályok megsértését jelenti, és olyan imperatív jogalapot képez, amelyet az uniós bíróság hivatalból figyelembe vehet, sőt köteles figyelembe venni.

- 22 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az egyedi határozat megindokolására irányuló, az EUMSZ 296. cikkben meghatározott kötelezettség célja az érintettnek elegendő tájékoztatás biztosítása annak eldöntéséhez, hogy a határozat megalapozott-e, vagy hogy esetlegesen valamilyen, az érvényességének vitatását lehetővé tevő hibája van, valamint annak lehetővé tétele, hogy az uniós bíróság gyakorolja a vizsgált határozat jogszerűsége feletti felülvizsgálatot (1995. szeptember 18-i Tiercé Ladbroke kontra Bizottság ítélet, T-471/93, EBHT, EU:T:1995:167, 29. pont; 2012. szeptember 27-i J kontra Parlament ítélet, T-160/10, EU:T:2012:503, 20. pont).
- 23 A 211/2011 rendelet 4. cikke (3) bekezdésének második albekezdése, amely szerint a Bizottság tájékoztatja a szervezőket a megtagadás okairól, az említett indokolási kötelezettség konkrét kifejezése az európai polgári kezdeményezés területén.
- 24 A szintén állandó ítélkezési gyakorlatnak megfelelően az EUMSZ 296. cikkben előírt indokolásnak a szóban forgó jogi aktus jellegéhez kell igazodnia. Az indokolási kötelezettséget az eset körülményeire, így különösen a jogi aktus tartalmára és a hivatkozott indokok jellegére tekintettel kell vizsgálni. Nem szükséges, hogy az indokolás valamennyi releváns tény- és jogkérdésre külön kitérjen, mivel azt a kérdést, hogy valamely jogi aktus indokolása megfelel-e az EUMSZ 296. cikk követelményeinek, nem pusztán a szövegére figyelemmel kell megítélni, hanem az összefüggéseire tekintettel is (2013. november 14-i J kontra Parlament végzés, C-550/12 P, EU:C:2013:760, 19. pont).
- 25 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a jelen esetben az a tény, hogy az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslatot nem vették nyilvántartásba olyan jellegű, amely a polgárok polgári kezdeményezés benyújtásához való, az EUMSZ 24. cikk első bekezdésében biztosított jogának magát a hatékonyságát érinti. Következésképpen az ilyen határozatnak egyértelműen fel kell tüntetnie a megtagadást igazoló okokat.
- 26 Az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslatot benyújtó polgár ugyanis meg kell, hogy érthesse azon okokat, amelyek miatt a Bizottság e kezdeményezést nem vette nyilvántartásba. A Bizottsághoz benyújtott, európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslatot ezen intézménynek kell értékelnie, de ez utóbbi feladata az is, hogy a megtagadó határozatát indokolja, figyelembe véve annak a Szerződésben foglalt jog tényleges gyakorlására kifejtett hatását. Ez e jognak magából a jellegéből következik, amely jognak – amint az a 211/2011 rendelet (1) preambulumbekkezdésében megjegyzésre került – meg kellene erősítenie az uniós polgárság intézményét, és tovább kellene fokoznia az Unió demokratikus működését a polgároknak az Unió demokratikus életében való részvétele által (lásd analógia útján: J kontra Parlament ítélet, fenti 22. pont, EU:T:2012:503, 22. pont).
- 27 A megtámadott határozat szerint az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat tárgya – azaz a felperes értelmezése szerinti szükségállapot elvének uniós jogszabályba emelése – nyilvánvalóan nem tartozik a Bizottság azon hatáskörébe, hogy a Szerződések végrehajtásához uniós jogi aktusra irányuló javaslatot nyújtson be. A megtámadott határozat értelmében „a Szerződésnek [a] kezdeményezésben említett rendelkezéseinek ([EUMSZ] 119–EUMSZ 144. cikk), illetve minden egyéb lehetséges jogalapnak a részletes megvizsgálását követően a Bizottság megtagadja ezen európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat nyilvántartásba vételét abból az okból, hogy az nyilvánvalóan nem tartozik a Bizottság azon hatáskörébe, amely alapján a Szerződések végrehajtásához uniós jogi aktus elfogadására irányuló javaslatot terjeszthet elő” [nem hivatalos fordítás]. A megtámadott határozatban a Bizottság kifejti, hogy „[k]ülönösen, az EUMSZ 136. cikk (1) bekezdése csupán akkor szolgálhat jogalappal, ha az intézkedések célja a tagállamok költségvetési fegyelmének megerősítése, és azok erre korlátozódnak, illetve a gazdasági és monetáris unió megfelelő működését hivatottak biztosítani” [nem hivatalos fordítás]. A Bizottság hozzáteszi, hogy „[m]indenestre az EUMSZ 136. cikk (1) bekezdése nem hatalmazza fel az [...] Uniót arra, hogy a tagállamok helyébe lépjen költségvetési szuverenitásuk, valamint az állam bevételeihez és kiadásaihoz kapcsolódó feladatok gyakorlása tekintetében” [nem hivatalos fordítás].

- 28 Nem vitatott, hogy a Bizottság az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat nyilvántartásba vételének megtagadását a 211/2011 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének b) pontjában előírt feltétel teljesülésének a hiányával indokolta. Ezenkívül a Bizottság egyértelműen megjelölte, hogy sem a felperes által említett, a gazdaság- és monetáris politikára vonatkozó rendelkezések, azaz az EUMSZ 119– EUMSZ 144. cikk, sem bármely egyéb jogalap nem hatalmazta fel ezen intézményt arra, hogy az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat által kitűzött cél elérését lehetővé tevő jogi aktusra irányuló javaslatot terjesszen az Európai Unió Tanácsa elé. E tekintetben a megtámadott határozat konkrétan az EUMSZ 136. cikk (1) bekezdésére utal, és kifejti azon okokat, amelyek miatt a Bizottság úgy véli, hogy az említett javaslat nem alapulhat e jogalapon.
- 29 A megtámadott határozatban a Bizottság ekképpen előadta azon okokat, amelyek ezen intézmény szerint igazolják az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat nyilvántartásba vételének megtagadását.
- 30 Ehhez adódik hozzá az, hogy – amint az korábban megjegyzésre került – az indokolási kötelezettség terjedelme a szóban forgó jogi aktus természetétől, valamint elfogadásának körülményeitől függ. Márpedig a jelen esetben az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat nem volt egyértelmű és pontos a Bizottság azon hatáskörének állítólagos jogalapját illetően, hogy a Szerződések végrehajtásához uniós jogi aktusra irányuló javaslatot nyújtson be.
- 31 Ugyanis – amint azt a Bizottság helyesen jegyezte meg a Törvényszék által feltett kérdésre válaszul – az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat nem tartalmazott egyetlen érvet sem az EUM-Szerződésnek a javaslat által együttesen hivatkozott, az uniós gazdaság- és monetáris politikára vonatkozó 26. cikke, valamint az említett javaslat tartalma közötti kapcsolat vonatkozásában. Csupán a keresetlevélben utalt a felperes az EUMSZ 122. cikke és az EUMSZ 136. cikke mint a Bizottság azon hatáskörének különös alapjaira, hogy az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat által tervezetthez hasonló uniós jogi aktust terjesszen elő. Ennélfogva nem lehet a Bizottságnak felróni, hogy a megtámadott határozatban nem elemezte részletesen az EUM-Szerződésnek az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslatban együttesen hivatkozott különböző rendelkezéseit, és hogy annak megállapítására szorítkozott, hogy az említett rendelkezések nem relevánsak, mindamellett megvizsgálva ez utóbbiak közül azt, amelyik a legkevésbé tűnt számára irrelevánsnak, emellett kifejtve azon okokat, amelyek miatt e rendelkezés nem szolgálhatott jogalappal.
- 32 Ilyen körülmények között a megtámadott határozat, figyelemmel az összefüggéseire, elegendő olyan elemet tartalmaz, amelyből a felperes az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat nyilvántartásba vétele megtagadásának igazolását megismerheti, és az uniós bíróság felülvizsgálatot gyakorolhat.
- 33 Mivel a felperes ebben az összefüggésben észrevételezi, hogy a megtámadott határozat indokolása mindenesetre téves, emlékeztetni kell arra, hogy valamely határozat megindokolásának kötelezettsége olyan lényeges eljárási szabálynak minősül, amelyet külön kell választani az indokolás megalapozottságának kérdésétől, amely a vitatott jogi aktus érdemi jogszerűségére vonatkozik (lásd: 2008. július 10-i Bertelsmann és Sony Corporation of America kontra Impala ítélet, C-413/06 P, EBHT, EU:C:2008:392, 166. és 181. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 34 Így arra a következtetésre kell jutni, hogy a Bizottság tiszteletben tartotta az indokolási kötelezettséget a megtámadott határozat elfogadásakor.

A 211/2011 rendelet 4. cikke (2) bekezdése b) pontjának megsértésén alapuló jogalapról

35 A felperes úgy véli, hogy a Bizottság tévesen következtetett arra, hogy a 211/2011 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének b) pontjában szereplő feltétel nem teljesült. Az említett intézmény ugyanis az EUMSZ 122. cikk (1) és (2) bekezdésének, az EUMSZ 136. cikk (1) bekezdése b) pontjának, valamint a nemzetközi jog szabályainak megsértésével jutott erre a következtetésre.

– Az EUMSZ 122. cikk (1) bekezdésének megsértésén alapuló kifogásról

36 A felperes azt állítja, hogy a szükségállapotnak az ő értelmezése szerinti elvének a szabályozása ténylegesen az olyan „gazdasági helyzetnek megfelelő intézkedés[ek]” közé tartozik, amelyeket a Tanács az EUMSZ 122. cikk (1) bekezdésének megfelelően elfogadhat. Véleménye szerint az említett intézkedés hozzájárul az adósság túlzott terhe alatt álló és gazdasági szükségszerűségi helyzetben lévő tagállamok helyreállításához. A felperes szerint az államadósság visszafizetését nem lehet követelni akkor, ha az megfosztja a lakosságot az alapvető szükségletei kielégítéséhez szükséges forrásoktól.

37 A felperes hozzáteszi, hogy az EUMSZ 122. cikk (1) bekezdésének rendelkezései a gazdasági helyzetnek megfelelő összes intézkedésre irányadók, amely intézkedéseknek tehát – ellentétben a Bizottság által képviselt állásponttal – nem kizárólag azon nehézségekre kell vonatkozniuk, amelyekkel valamely tagállam az energiatermékekkel való ellátása során szembesülhet.

38 A felperes szerint az EUMSZ 122. cikk (1) bekezdése az intézményi szolidaritást kívánja szabályozni, amely a tagállamok azon erkölcsi és jogi kötelezettségéből fakad, hogy egymást kölcsönösen támogassák és segítsék. Az említett szolidaritásnak minden olyan esetben érvényesülnie kell, amikor valamely tagállam olyan – különösen gazdasági jellegű – nehézségekkel szembesül, amelyek veszélyeztethetik fennállását és működését.

39 A Bizottság vitatja a felperes érvelését.

40 Az EUMSZ 122. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Tanács a Bizottság javaslata alapján, a tagállamok közötti szolidaritás szellemében határozhat a gazdasági helyzetnek megfelelő intézkedésekről, különösen ha egyes termékekkel való ellátásban – ideértve különösképpen az energia területét – súlyos nehézségek merülnek fel.

41 Először is meg kell jegyezni, hogy 2012. november 27-i Pringle-ítéletében (C-370/12, EBHT, EU:C:2012:756, 115. és 116. pont) a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az EUMSZ 122. cikk (1) bekezdése nem minősül megfelelő jogalapnak ahhoz, hogy az Unió a súlyos finanszírozási problémákkal küzdő, illetve ilyen problémák veszélyének kitett tagállamokat finanszírozási mechanizmus bevezetésével esetlegesen pénzügyi támogatásban részesítse.

42 Egyébiránt, igaz ugyan, hogy – amint azt a felperes állítja – e rendelkezés megszövegezéséből nem tűnik ki, hogy az szükségszerűen arra az egyetlen esetre korlátozza azt, hogy a Tanács intézkedéseket fogadjon el, amikor az egyes termékekkel való ellátásban – ideértve különösképpen az energia területét – súlyos nehézségek merülnek fel, a tagállamok közötti szolidaritás szelleme – amelynek az EUMSZ 122. cikk (1) bekezdése értelmében elsődlegesen érvényesülnie kell, ha a Tanács a gazdasági helyzetnek megfelelő intézkedéseket fogad el – jelzi, hogy ezen intézkedések a tagállamok közötti támogatáson alapulnak.

43 Ilyen körülmények között az említett rendelkezés mindenestre nem minősülhet megfelelő jogalapnak ahhoz, hogy az uniós jogszabályok keretében elfogadják a felperes értelmezése szerinti szükségállapot elvét, amely alapján valamely tagállam egyoldalúan úgy dönthetne, hogy az adósságát részben vagy egészben nem fizeti vissza, mivel súlyos finanszírozási problémákkal szembesül.

44 Ezen okokból az első kifogást el kell utasítani.

– Az EUMSZ 122. cikk (2) bekezdésének megsértésén alapuló kifogásról

45 A felperes azt állítja, hogy az, ha a szükségállapot elve alapján eltörlik vagy felfüggesztik azon tagállamok adósságát, amelyek általuk nem befolyásolható körülmények miatt gazdasági szükséghelyzetbe kerülnek, az EUMSZ 122. cikk (2) bekezdése értelmében vett pénzügyi támogatásnak minősülhet. A felperes szerint ugyanis e rendelkezés megszövegezéséből következik, hogy az ilyen pénzügyi támogatást vagy meghatározott időtartamban nyújtják, vagy – általánosabb jelleggel – segítségben való részesülés lehetőségének formájában, amely folytán az nem korlátozódik *ad hoc* intézkedések elfogadására, amint azt a Bizottság tévesen állítja. Végül az említett rendelkezés nem írja elő, hogy az ilyen támogatást szükségszerűen az uniós költségvetésből kell finanszírozni.

46 A Bizottság vitatja a felperes érvelését.

47 Az EUMSZ 122. cikk (2) bekezdésének megfelelően, ha egy tagállam természeti csapások vagy általa nem befolyásolható rendkívüli események folytán nehézségekkel küzd, vagy súlyos nehézségek komoly veszélye áll fenn, a Tanács a Bizottság javaslata alapján az érintett tagállamnak bizonyos feltételek mellett uniós pénzügyi támogatást nyújthat.

48 A Bíróság korábban már úgy ítélte meg, hogy e rendelkezés lehetővé teszi az Uniónak azt, hogy bizonyos körülmények között *ad hoc* pénzügyi támogatást nyújtson valamely tagállamnak. E rendelkezés ellenben nem igazolhatja a felperes által óhajtott, adósságot megszüntető mechanizmus jogszabályba való foglalását, már csak az ilyen mechanizmus általános és állandó jellege okán sem (lásd ebben az értelemben: Pringle-ítélet, fenti 41. pont, EU:C:2012:756, 65., 104. és 131. pont).

49 A Bíróság egyébiránt úgy ítélte meg, hogy az EUMSZ 122. cikk kizárólagos tárgya az Unió, nem pedig a tagállamok által nyújtott pénzügyi támogatás (Pringle-ítélet, fenti 41. pont, EU:C:2012:756, 118. pont). Márpedig a felperes értelmezése szerinti szükségállapot elvének elfogadása – feltéve, hogy, amint azt a felperes állítja, az ilyen elv az említett rendelkezés értelmében vett pénzügyi támogatás fogalma alá tartozhat – a fent említett rendelkezés alapján nem minősülhet az Unió által nyújtott támogatási intézkedésnek, többek között mivel egy ilyen elv elfogadása nem kizárólag a tagállamnak az Unió felé fennálló adósságára vonatkozna, hanem az említett államnak más jogi személyekkel, természetes személyekkel, közjogi vagy magánszemélyekkel kötött szerződésekből származó adósságaira is, miközben a szóban forgó rendelkezés ezt a helyzetet nyilvánvalóan nem szabályozza.

50 Ebből következően a szükségállapot elvének elfogadása, amely elv szerint valamely tagállam felhatalmazást kapna arra, hogy adósságának egy részét vagy az egészét ne fizesse vissza, nyilvánvalóan nem tartozik azon pénzügyi támogatási intézkedések közé, amelyeket a Tanács az EUMSZ 122. cikk (2) bekezdése alapján meghozhat.

51 Következésképpen a második kifogást sem lehet elfogadni.

– Az EUMSZ 136. cikk (1) bekezdése b) pontjának megsértésén alapuló kifogásról

52 A felperes azt állítja, hogy a Bizottság tévesen jelenti ki, hogy az EUMSZ 136. cikk (1) bekezdése egyfelől csupán akkor szolgálhat jogalapul, ha az intézkedések a „költségvetési fegyelem” megerősítésére irányulnak, másfelől, hogy e rendelkezés nem hatalmazza fel az Uniót arra, hogy a tagállamok helyébe lépjen költségvetési szuverenitásuk, valamint az állam bevételeihez és kiadásaihoz kapcsolódó feladatok gyakorlása tekintetében.

- 53 A felperes szerint a szükségállapot elve ténylegesen az EUMSZ 136. cikk (1) bekezdésének b) pontja értelmében vett gazdaságpolitikai iránymutatások közé tartozik, amennyiben egy ilyen elv a tagállamok gazdaságpolitikája összehangolásának és harmonizációjának jellegét ölti azon államok irányában, amelyek szükségállapotban vannak, és ekképpen az uniós értékekkel összeegyeztethető értékeket képvisel, így a népek jólétét, a szabadságot, a biztonságot és a jogérvényesülést, a gazdasági kohéziót és a tagállamok közötti szolidaritást.
- 54 A felperes szerint azon intézkedések, amelyeket a Tanács a fent említett rendelkezés értelmében az EUMSZ 122–EUMSZ 126. cikk által előírt eljárás szerint az euróövezeti tagállamokat illetően meghozhat, nem korlátozódhatnak kizárólag a költségvetési fegyelem megerősítésére irányuló intézkedésekre. Az említett intézkedések alkalmazásának semmilyen korlátozása nem következik a tagállamok „költségvetési szuverenitásának” állítólagos megsértéséből sem, mivel az ilyen korlátozás közvetlen ellentmondásban van azzal a lehetőséggel, hogy a költségvetési fegyelemre vonatkozó intézkedéseket fogadjanak el, és ezenfelül ellentétes az EUMSZ 222. cikkben szereplő szolidaritási klauzulával is, amely többek között a tagállamok együttes fellépéséről rendelkezik olyan ember okozta katasztrófa esetén, mint amely Görögországban is fennáll.
- 55 A Bizottság vitatja a felperes érvelését.
- 56 Az EUMSZ 136. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „[a] gazdasági és monetáris unió megfelelő működésének biztosítása érdekében” és a Szerződések vonatkozó rendelkezéseivel összhangban a Tanács az EUMSZ 121. cikkben és EUMSZ 126. cikkben meghatározott eljárások közül a vonatkozó eljárással összhangban – kivéve az EUMSZ 126. cikk (14) bekezdésében említett eljárást – intézkedéseket fogad el azon tagállamokra vonatkozóan, amelyek pénzneme az euró, „ezen tagállamokban a költségvetési fegyelem és a költségvetési felügyelet összehangolásának erősítésére” [az EUMSZ 136. cikk (1) bekezdésének a) pontja] és „gazdaságpolitikai iránymutatások megállapítására ezen tagállamokra vonatkozóan, biztosítva egyúttal ezeknek az Unió egészére vonatkozóan elfogadott iránymutatásokkal való összeegyeztethetőségét és felügyeletét” [az EUMSZ 136. cikk (1) bekezdésének b) pontja].
- 57 Márpedig semmi nem enged arra következtetni, és a felperes egyáltalán nem bizonyította, hogy a szükségállapot elvének elfogadása, amely felhatalmazná a tagállamot arra, hogy egyoldalúan határozzon az államadósság eltörléséről, a költségvetési fegyelem összehangolásának erősítésére irányulna, vagy azon gazdaságpolitikai iránymutatások közé tartozna, amelyeket a Tanács a gazdasági és monetáris unió megfelelő működésének biztosítása érdekében kidolgozhat.
- 58 Amint azt a Bíróság a fenti 41. pontban szereplő Pringle-ítéletben (EU:C:2012:756, 51. és 64. pont) megjegyezte, az Unió szerepe a gazdaságpolitika területén koordinációs intézkedések elfogadására korlátozódik. Márpedig az olyan jogalkotási aktus elfogadásának, amely engedélyezi azt, hogy valamely tagállam ne fizesse vissza az adósságát – távol attól, hogy a jelen kifogás alapjául szolgáló EUMSZ 136. cikk (1) bekezdésének b) pontja értelmében vett gazdaságpolitikai iránymutatás fogalma alá tartozna – a valóságban az a hatása, hogy a szerződő felek szabad akaratát az államadósság egyoldalú eltörlésének jogszabályi mechanizmusával helyettesíti, amit ez a rendelkezés nyilvánvalóan nem enged meg.
- 59 Ebből következően a Bizottság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes értelmezése szerinti szükségállapot elvének szabályozására irányuló javaslat nyilvánvalóan nem tartozik az EUMSZ 136. cikk (1) bekezdése által előírtak alá.
- 60 Ellentétben azzal, amire a felperes ebben az összefüggésben hivatkozik, az ilyen elv uniós szövegekbe való emelésének megtagadása az EUMSZ 222. cikkben meghatározott szolidaritási klauzulával sem ellentétes, amely szerint „[h]a egy tagállamot terrortámadás ér, illetve ha természeti vagy ember okozta

katasztrófa áldozatává válik, az Unió és tagállamai a szolidaritás szellemében együttesen lépnek fel”, már csak azért sem, mivel e szolidaritási klauzula nyilvánvalóan nem a gazdaság- és monetáris politikára irányul, és nem is a tagállamok gazdasági helyzetére vagy költségvetési nehézségeire.

61 Ebből következően e kifogás szintén megalapozatlan.

– A nemzetközi jog szabályainak megsértésén alapuló kifogásról

62 A felperes azt állítja, hogy a szükségállapot elve elismerésre került az Állandó Nemzetközi Bíróság ítélkezési gyakorlatában olyan nemzetközi jogi szabályként, amely igazolja az adósság visszafizetésével kapcsolatos kifizetések megszüntetését, vagy akár az adósság egy részének egyoldalú eltörlését, többek között gazdasági jellegű, illetve az állam belső és külső biztonságával kapcsolatos okok miatt. A felperes szerint a Bizottság nem tagadhatja meg e szabály uniós jogrendbe való átvételét.

63 A felperes szerint egyébiránt a Törvényszék 2012. szeptember 19-i Görögország kontra Bizottság végzésében (T-52/12 R, EBHT, EU:T:2012:447, 54. pont) elismerte egy ilyen elv fennállását a Görög Köztársaság sajátos összefüggésében, kijelentve, hogy e tagállam gazdasági helyzetével kapcsolatos rendkívüli körülmények okán inkább az állam és a lakosság érdekeinek kell elsőbbséget biztosítani, mintsem a Bizottság szerint jogellenesen nyújtott támogatások visszatéríttetésének.

64 A Bizottság vitatja a felperes érvelését.

65 Még annak feltételezése mellett is, hogy létezik a szükségállapot elvét szabályozó nemzetközi jogi szabály, amely szerint valamely tagállam rendkívüli helyzetekben engedélyt kaphat arra, hogy ne fizesse vissza az államadósságot, önmagában egy ilyen nemzetközi jog elv létezése mindenesetre nem lenne elégséges a Bizottság jogalkotási kezdeményezésének megalapozásához, amennyiben a Szerződésekben semmilyen erre irányuló hatáskör nincs számára biztosítva, amint az a Szerződésnek a felperes által a jelen kereset keretében hivatkozott különböző rendelkezéseinek a vizsgálatából következik.

66 Következésképpen a negyedik kifogást is – és ennél fogva a jelen jogalap egészét – el kell utasítani.

67 A fenti megfontolások összességére tekintettel az egész keresetet el kell utasítani.

A költségekről

68 A Törvényszék eljárási szabályzata 134. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.

69 A 135. cikk (1) bekezdése szerint kivételesen, ha az a méltányosság alapján indokolt, a Törvényszék határozhat úgy, hogy a pervesztes felet a saját költségein felül a másik fél költségei csak egy részének viselésére kötelezi, vagy e címen nem kötelezi a költségek viselésére.

70 A felperest, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére. Ugyanis, amennyiben a felperes azon kivételes okok fennállására hivatkozik, miszerint nem képes a költségek egészét fedezni, elégséges megjegyezni, hogy ezen állítást mindenesetre semmilyen konkrét bizonyíték nem támasztja alá.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (első tanács)

a következőképpen határozott:

- 1) **A Törvényszék a keresetet elutasítja.**
- 2) **A Törvényszék Alexios Anagnostakist kötelezi a költségek viselésére.**

Kanninen

Pelikánová

Buttigieg

Kihirdetve Luxembourgban, a 2015. szeptember 30-i nyilvános ülésen.

Aláírások